

ה'ירחון ה'ישראל'י ל'בולאות

ISRAELI PHILATELIC MONTHLY

11-12
1971

נועוניין בחליפין

EXCHANGE WANTED

Melle. Diolor Nichelle
20 rue du Benelux
54 — Batilly
FRANCE

★

Melle. M. Esemier
CMS du Mautchi
c/o le d'LAYJEAC
33 Lacanau Médoc
FRANCE

★

Daniel Mathien
17 Val d'evre
49 Montrevault
(Maine et Loire)
FRANCE

★

M. Jean-Claude Rigerz
18 Val d'Evre
49 Montrevault
Maine & Loire
FRANCE

★

Thomas Tröger
9533 Wilkau-Hasslau
Kirchstr. 10
GDR DDR

★

H.A. Marais
46 2nd Avenue
Rondebosch East
Capetown

Republic of SOUTH AFRICA

★

R/ Alfredo Quesada Roldán
150 varas sur Esso Escazú
San José
COSTA RICA

★

Amrit Paul Singh
124/B/192
Govind Nagar
Kan Pur — 6
INDIA

★

Elena Petrescu
Rue Météor 53
Bucarest 5
ROUMANIE

★

J. Baas
Boschlaan 39a
Amersfoort
HOLLAND

★

Ignaz Unger
9512 Kirchberg
Mühlweg 13
GDR DDR

ERIC MAKOWSKI
896 Kemptén
Auf Sem Buhl 2
WEST-DEUTSHLAND

★

HANS FRANK
9023 Karl-Marx-Stadt
Charlottenstrabe 32
GERMAN—DDR

★

GUNTER LEDER
1 Brin 41
Gritznerstr. 4
WESTERN BERLIN

★

R/Alfredo Quesada R.
Porto-Rico Ct.
ESCAZU
PORTO-RICO

★

CARLOS MARTINEZ CASTRO
Chacon apt. 111 e/Habana
& Aguire, Habana 1,
CUBA

★

M. S. VASEIR
Qr. No. 7/B, Street No. 28,
Sector no. 4,
Bhilai Steel Plant,
Bhilai Nagar (MP),
INDIA

★

B. Zemble
5500 Newcastle
Encino, Calif. 91316
U.S.A.

★

Christian D. Romero Avila
Apdo. Postal No. 178
Ciudad del armen, Campeche
MEXICO

★

Pilar Moragrega Lazaro
Pablo B. Villaseñor No. 120
Guadalajara, Jalisco
MEXICO

★

L. Fisher
21 Liepos, d. 10, u. 10,
Vilnius
U.S.S.R.

★

P. Elangovan
71, Bagavathi Amman Koil St.
Srirangam
Trichi — 6
Madras (State)
INDIA

K. Karunakaran
Gospell Hall
Semmedu & Post
Gingee Taleik
S.A. Dt.
Tamil Nadu
INDIA

★

Juan Meza Ramón
Armas 972
Lawton-Habana 7
CUBA

★

Miklóssy Mária
Debrecen
Homokkert u. 31
HUNGARY

★

William E. Schiling
1025 N. Kings Road
Los Angeles 90069
California
U.S.A.

★

K. Nagaraja Reddy
S/o K. Subba Reddy
Madireddy pallix (past),
(via) Yadamari
Chittoor (Dr),
Andhra Pradesh
INDIA

★

I. Kannan
s/o S. Tayarama Gujer
69, New Street
x Chidambaram
S.A. Dt.
Tamil Nadu
INDIA

★

Jean Tollenaere
Holstraat 71
Gent — Gand
BEIGIQUE

★

Tuhecac Mircea
Iasi P.O. Box 51
ROMANIA

★

Richard B. Grower
No. 2 Blanchester, Ohio
U.S.A. 45107

★

S. Hariharan
5, Fourth Street
S.V. Uagar
Tiruvanaikoil Post
Tiruchi Rappall — 5
Tamil Nadu
INDIA

הירחון הישראלי לבולאות

Israeli Philatelic Monthly • Fédération des Sociétés Philatéliques Israeliennes

בטאון התאחדות אגודות הבולאים בישראל

Editor: ARIE LYNN
9, Kahanstam St., Tel-Aviv, Israel

העורך: אריה לין
המערכת: רח' כהנשטט 9, ת"א

NOVEMBER—DECEMBER 1971

No. 11—12 (72)

חשון-כסלו תשל"א

בתוכן

3	בולים „מתוקנים“
4—5	חדשות הבולאות בישראל
6	תערוכת בולים באשדוד
7	תערוכה בין-לאומית בבליגה
8	המשולש הסגול ממאוריציוס
9	פבלו פיקסו
10—11	שגיאות בבולים
12—14	יודאיקה
15	בולי קריסטמס
16	חמשת החושים בבולים
17	תולדות ההליקופטר
18	פרפראות
19	באגודות, מכתבים למערכת

CONTENTS:

Repaired stamps of Israel	3
Israel new Issues	4, 5
Ashdod's stamp exhibition	6
“Belgique 72”	7
The triangle from Mauritius camps	8
Pablo Picasso on stamps	9
Errors worth money	10—11
Judaica	12, 13
3rd centenary of Jews in Berlin	14
Christmas and Nobel prize	15
For junior collectors	16
The story of the helicopter	17
Miscellaneous	18
Society activities, letters to the editor	19

הימים בבולים מתוקנים שלא נדע על טיבם, נהיה קורבנות לאנשים חסרי מצפון ונעמוד בפני אכזריות קשות, כאשר תתברר לנו, אייפֿעם האמת המרה. כיוון שאין חוק היכול למנוע את מלאכת התיקון של בולים, אין לנו אלא להשמר בשבע עיניים ולהעזר במומחים.

אריה לין

סביב בעיית „הבולים המתוקנים“

באגודה התל-אביבית לבולאות היה באחרונה ויכוח ער סביב בעיית „הבולים המתוקנים“ של ישראל. הכוונה לבולי ישראל פגומים שעברו „שיפוץ“ מקצועי, דהיינו תוקנו בהם שיניים, דבק, חותמת וכו' ונמכרים כאילו היו בולים לכל דבר.

אכן, לא יאמן, אך עובדה היא, שבולינו מופצים בארץ ובעולם בצורה שאינה מוסיפה כבוד ליוקרת הבול שלנו ולבולאות הישראלית בכלל. נגע הבולים המתוקנים לבש ממדים מדאיגים. ככל שאזולים הבולים הנדירים יותר, משנות 48—52, רבים הזויפים למיניהם בתיקוני שיניים, הדבקת שבלים, מילוי „בשר-בול“ והסרת חותמות של הבולים היקרים. זאת ועוד: חברים העידו שנתגלו לידיהם בולים גם משנים מאוחרות יותר, שאינם נדירים ביותר ואף-על-פי-כן נמצא מישור שעניין לו ב„שיפוץ“ בולים כאלה.

כאמור, זהו נגע שיש לבערו, שכן הדבר מערער כל אימון בבולינו ואספן לא מנוסה ירתע מלקנות בול שלא בדואר.

העוסקים במלאכת ה„תיקון“ של בולינו טוענים שלמעשה אין במלאכתם כל פגם, לא פלילי ולא מוראלי, שכן הם מפיצים את הבולים המתוקנים כשטיבו של הבול מובא לידיעת הקונה. ברם, אליה וקוץ בה. אילו המדובר היה ב„מרפאת שיניים“ נורמלית ואדם אשר יש באוספו בולים שמשוּמָה גפגפו, יכול, באם רצונו בכך, „לתקנם“ ולהשמור באוספו (ביודעין) בולים מתוקנים, כי אז לא היה כל צורך להתווכח על טוהר האספנות והמסחר בבולים. בתחילה יבא אינן תכתוב והאספן רשאי, כמובן, להחזיק באוספו גם בולים חצויים, או במקרה שלנו בולים מתוקנים. אולם הכל יודעים שהבולאות, בלא חליפין ומסחר, אינה יכולה להתפתח ואולי אף להתקיים בכ"ל. ואם כך הדבר, יש להקיע כל צורה של תיקוני בולים, כי אין ודאות שאוספינו לא יתמלאו ברבות

בולי חינוך נכיתה א' ועד לאוניברסיטה

מאת חיים לנגלבן

וממלכות הצפון. כאשר נכבשה עלידי המצרים, במאה ה-15 לפני הספירה, היתה זו עיר כנענית מבוזרת ומוקפת חומות. לאחר ה' כבוש וההתנחלות היהודית בימי יהושע, נפלה בחלקו של שבט דן. בתקופה דוד ושלמה היתה ל"שער הים" של ירושלים.

לאחר שירושלים נפלה לידי כורחות אספסיאנוס הקיסר, נחרבה יפו, אך כעבור זמן קצר יושבה שוב בידי יהודים ובתקופת התלמוד שימשה מקום ישיבתם של תלמידי חכמים.

בתקופה הביזנטית שקע כוכבה של יפו, אולם עם הכיבוש הצלבני היא זרה מחדש, עד שבשנת 1267 הרס את העיר המושל הר ממלוכי בייברס יחד עם ערי ה' חוף. ארבעה דורות של קפאון עב'רו על יפו וחשיבותה עלתה שוב במאות ה-17 וה-18, כשימשה שער משנה לנפוליון בנסותו לכבוש את הארץ.

התנחלות היהודית הודשה ביפו עם עליית היהודים במאה ה-19.

נתניה

נתניה, שהיתה בהווסדה (1929) מושבת מגדלי הדרים, היתה במרוצת הזמן לבירת השרון בת אוכלוסיה של כ-63 אלף נפש ואחד ממרכזי הנופש והתיירות החשו בישראל.

גורם חשוב בהתפתחותה של נתניה היתה עליית יהודי גרמניה, עם הגעת הנאצים. בחופי נתניה הוקמו מקומות מסחר לגישת ספינות המעפילים ורבים מפליטי גרמניה מצאו מקלט בנתניה.

עין-גדי

עין-גדי, נזה מדבר מוריק ופוריה בחופו המערבי של ים המלח, שימשה כבר בימים הקדומים מקלט מלהט המדבר, החפירות גילו ב' (המשך בעמוד הבא)

רה שאין עמה מלאכה, סופה בט' לה."

הבול הרביעי בסדרה הוא של 0.40 ל"י. רקעו זהוב וצבעיו אדום ושחור. הציורים השתמשו בול זה בתוארים האקדמיים, הנהוגים ב'אוניברסיטאות שלנו, החל מבוגר ומוסמך האוניברסיטה ועד לתוארי רפואה ופילוסופיה. בול זה עוצב בצבעים סולידיים, ההולמים מעמד של אקדמיים. על השובל מופיע פסוק מספר יהושע, א' 8: "הגית בו יומם ולילה".

יפו, נתניה ועין גדי בבולי נוח

ישלשה בולי נוח חדשים, המשך לבולי נוח שהופיעו באקטובר ה' שנה ופיעו גם כן ב'4 בינואר. הבולים הוקדשו ליפו, נתניה ועין גדי. הם צוירו בסטודיו "רולו" — ג' רוטשילד וז' ליפמן. בדברי ההסבר לשלש הבולים החדשים מסידרת נופי-הארץ יש פרטים מעניינים על הישובים ה' מתוארים בבולים.

י פ ו

כבר לפני 4000 שנה היתה יפו נמל תוסס בדרך החוף בין מצרים

שנת החינוך הבינלאומית, ש' הוכרזה ע"י הא"ם, מאפשרת ל' כל מדינה המשתתפת במפעל בול' אי זה להבליט את הישגי החינוך על שיטותיהן השונות. החינוך ב' ישראל הוא רב הישגים — חינוך ממלכתי כללי, חינוך ממלכתי דתי, חינוך חובה חינוכי, שכר לימוד מדורג בחינוך העל-יסודי העיוני המקצועי והחקלאי; תמיכה ממ' לכתית במוסדות להשכלה גבוהה ובחינוך למבוגרים ועוד.

כל ההישגים המרשימים של פעולות החינוך שלנו משתקפים בארבעה בולי-הזכרון, שיופסקו ב'4 בינואר 1972.

הבולים עוצבו על-ידי מ. פריג' ו א. ריבקין מתל-אביב.

הבול הראשון בערך נקוב של 0.15 ל"י הוקדש לחינוך היסודי. מופיע בו האלף בית העברי. ה' צייר השתמש בצבעים עליזים, כמו הצבעים הנפוצים בגני ילדים ובכתות יסוד בבתי הספר שלנו.

בשובל המצורף לשורת הבולים החתונה מובא פסוק ממשלי ד', 7: "ראשית חכמה קנה חכמה". הבול השני, בערך נקוב של 0.18 ל"י הוקדש לחינוך העל-יסודי. מובאות בו נוסחאות-יסוד מתמטיות, כגון משפט פיתגורס, הנדסה, אלגברה, נוסחאות בפזיז'קה וכו'. הצייר נהג כאן בצורה "פסיכודלית", שיטה המתאימה ל' גיל "היפה-עשרה". בשובל מופיע פסוק משלי נ"ב 6: הנוך לנער עליפי דרכו".

השלישי בסדרה הוא הבול ב' ערך נקוב של 0.20 ל"י. בבול זה מופיע השילוב של ה"אלף בית" של החינוך המקצועי: כלים בס'י סיים כמו מפתח, גלגל שיניים, קומפוזיציה בצבעים מתכתיים, ה' מראים מדיקטור, סרגלים וכו'. (בול זה שלא כשאר בולי הסדרה, צו' ייר בידי מ. פריג' בלבד). בשובל מופיע פסוק מאבות ג': "וכל תו'

בול אבן-גבירול והאר"י הקדוש

- * 3 בולים לחנוכה ;
- * בול-זכרון לעלית צפון אפ-ריקה ;
- * שלושה בולים עם ציורי יל-דים ;
- * שלושה בולי נוף (המשך) ;
- * 6 בולי ויטראזים של שאגל .

צייר הבולים

החל מחודש ינואר 1972 נפרסם רשימות מיוחדות על ציירי בולי ישראל.

שני הגרפיקאים — ותיקי ציירי בולי ישראל — ג. רוטשילד וז. ליפמן, יהיו הראשונים במדור זה. קוראים המבקשים פרטים על ציירי בולים, יכולים לפנות אל המערכת.

דפים לאלבום "דן חסכן"

סידרה חדשה של 6 דפי אלבום, "דן חסכן" בהוצאת בנק הפועלים ו"עם עובד", הופיעה בימים אלה. הדפים מהווים המשך לאלבום בולי ישראל ה"ניתן כפרס למגויי ספריית "דן חסכן", שראשיתו מבולי מועד דים לשמחה תש"ל. גם הדפים החדשים הודפסו בשני צבעים, טקסט נרחב ו"צילומי הבולים על נייר משר"ב.

10 עד 16 סדרות. בשנת 1954/5 הופיעו אצלנו לא יותר מ-12 בול ואילו בשנת 1970/71 הגענו ל-34 בול ובשנת 72 נעבור, כפי הנראה, את המספר.

קיבלנו רשימה (לא סופית) של בולים שיופיעו בשנת הכספים הרבה והיא מכובדת למדי. ברשימה 38 בול שיופיעו החל מיום העצמאות תשל"ב. בין השאר, נכלל ברשימה זו, בול מיוחד, לציון 950 שנה לשלמה אבן-גבירול והאר"י הקדוש ובול לכבוד העדה הדרו"זית, שיוקדש לקבר יתרו. להלן הרשימה במלואה:

- * בול "שולח את יעמי" ;
- * שלושה בולים לפסח ;
- * בול זכרון לחללי צה"ל ;
- * 4 בולים ליום העצמאות תשל"ב ;
- * גליון זכרון כנ"ל ;
- * בול להאר"י הקדוש ;
- * בול לשנת הספר הבינלאומי מית ;
- * חנוכת תחנת הקרקע בעמק האלה ;
- * בול זכרון לאבן-גבירול ;
- * שלושה בולי מועדים לשמחה תשל"ג ;
- * בול עם סמל שנת ה-25 ל"מדינה ;
- * 4 בולי נוף ; (בולים מן ה"מניין) ;

בתשובת עגל" צפוי לנו בשנה הבאה בול דואר כל 10 ימים. ב-1972 יופיעו כ-40 בולים, לרבות גליון-זכרון אחד. אם אומנם יופיעו כל הבולים שתוכננו, תהיה זו אחת השנים הגדושות ביותר בהוצאת בולים. המעיין ברשימת הבולים שישראל הנפיקה מאז קום המדינה, מוצא עליה הדרגתית של מספר ההנפקות משנה לשנה. כך, למשל, הונפקו בשנים 1948-1961 בין 5-9 סדרות בולים, בעוד ש- בשנים מאוחרות יותר הגענו ל-

עין-גדי / המשך

מקום שרידי יישוב משנות ה-500 לפנה"ס. בתקופת שיבת ציון ובתקופת בית השני, היתה עין-גדי מקום גידול צמחי בושם ופרות נדירים. עין-גדי החדשה הוקמה ב-1953.

בעין-גדי מפתחים את הגידולים המסורתיים — הגפנים והתמרים ומצליחים, וע"י שיטות חדשות, לאסוף 2-3 יבולים של תת-השדה וירקות בשנה.

חותמת דואר באבו רודס

ב-25 בנובמבר נפתחה סוכנות דואר מסוג ב' בנקודת הנפט ה"מפורסמת בסיני, אברירודס והוט" בעה חותמת דואר. הדואר שם פועל בהנחיות הממשל הצבאי ו"הציון צה"ל אמנם מופיע בחר תמת אברירודס.

תחרות בולים באשדוד במלאת 15 להיווסדה

בשנת 1963 מתמנה מר י. וייס למנהל הדואר של אשדוד ומכהן בתפקידו עד היום.

ב־23 ביוני 1964 הוכנסו לשמוש חותמות דואר „אשדוד 5—4” ב־13 לספטמבר 1964 נפתח סניף דואר באזור ב' עם חותמות „אשדוד 12—11”. ב־24 במרץ 1965 הופיעו בולי סמלי ערים ובתוכם בול סמל העיר אשדוד. שעד כה נמכרו כ־13,000,000 עותקים. כמה מפעלים מכניסים לשרות מכוונת ביול ובין הראשונות היתה המועצה המקומית עם מכוונת פרנקוטיס מס' 329, רשום מס' 3. ביולי 1965 החלה לפעול בידואר מכוונת ביול ראשונה וגם הותמת רישום נכנסת לשמוש בשנה זו.

ב־21 בנובמבר 1965 עובר הדור אר מרחוב שבי ציון למקומו החדש ברחוב רוגוויץ. ב־26 בנובמבר 1966 מתכבדת אשדוד בהותמת מיוחדת לרגל ציון חג העשור לקיומה. דור אר אשדוד זוכה בפרס ראשון ב־תחרות קניון בתי דואר במחוז הדרום לשנת — 1966/67.

ב־20 בספטמבר 1967 נפתח סניף דואר באזור הנמל ומשתמשים בהותמת „אשדוד 13”.

ב־14 בפברואר 1968 נפתח סניף דואר מיוחד בקולנוע אסתר לרגל הכרזת אשדוד לעיר.

ב־2 בפברואר 1970 נפתח סניף דואר באזור ו' ברחוב דוב גור ומשתמשים בהותמת „אשדוד 31”.

השנה, במלאת 15 שנה לאשדוד לא תהיה הותמת דואר מיוחדת. במכוונת הביול העירונית, המופע־לת בהסכמת הדואר הוטבעה חותמת מיוחדת לתערוכה.

באשדוד יש כיום כ־40,000 תושבים ובתוכנית הדואר לבנות מ־בנה חדש ומשוכלל.

בולים; מ. גריאני אומנות; א. וילנסקי — בעלי חיים, פרחים, אירופה המאוחדת וארה"ב; ג. טרודלר — אומנות צרפת, הולנד וספרד; ו. זרמתי — מצרים; ב. כהן — אשדוד באספקלריה בול־אית במלחמת ששת הימים.

אשדוד באספקלריה בולאית

עם נעילתה של תערוכת הבולים במלאת 15 שנה לאשדוד, קבלנו פרטים מעניינים על „אשדוד באספקלריה בולאית”.

השם אשדוד מופיע לראשונה על־גבי דברי־דואר כאשר נכנסת לשמוש חותמת „דאר נע חוף אשדוד” ב־17 ביולי 1952.

עם בניית תחנת־הכח ומפעלי תעשייה נוספים מקבל המקום את השם אשדוד־ים.

פניה לדואר לפתוח סניף דואר קבוע מביאה לפתיחת סוכנות הדואר הראשונה — 23 באוקטובר 1957, בהנהלתו של פ. בורשטיין. הסוכנות הוקמה במבני „קליפור־ניה” במקביל לרחוב הראשונים. החותמת המופיעה על־גבי דברי־הדואר היא „אשדוד־ים”.

ב־1 בינואר 1958 החליטה הממשלה לשנות את השם מאשדוד־ים ל־אשדוד, היה צורך בהותמת חד־שה, ואכן הוטבעה חותמת אשדוד חדשה עם כוכב קטן.

ב־16 ביולי 1961 עובר הדואר למבנה חדש ברחוב שבי ציון ו־נשאר שם עד 20 בנובמבר 1965.

ב־17 ביולי 1961 הוכנה לשמוש חותמת דואר „אשדוד 1” בתחילת 1962 נכנסת לשמוש חותמת דואר „אשדוד 2” ומספר התושבים מגיע ל־13,000. ב־25 בפברואר 1962 הוטבעה חותמת דואר „אשדוד 3”.

באשדוד נפתחה ביום א/14.11.71 תערוכת בולים מקומית במסגרת האירועים במלאת 15 שנה לעיר. התערוכה אורגנה על־ידי בולאי אשדוד בחסות התאחדות אגודות הבולאיים. היתה זו התערוכה הראשונה באשדוד ואר־לי משום כך הוסבה לה תשומת לב כה רבה.

התערוכה נערכה באולם המרווח של מרכז הקליטה ברחוב שבי ציון בימים 14—17 בנובמבר. ב־תצוגה היו כ־80 מסגרות של בולים ומסמכים בולאיים אל אספני אשדוד.

ד"ר קינסטליך הציג בולי רח־מניה; א. בלטמן — בולי פולין; ג. רייך — יפאן; צ. ציקלר חתמי מתי שרי ישראל; י. בן־יהודה — אר"ם ובריטניה; ל. קליין — ספורט; א. וייס — טעויות ב־

בולאים אצל סגרה"מ

ועם הנפקת בולי החינוך ב־4 בינואר 1972, יארח סגרה"מ ושר החינוך, מר יגאל אלון, קבוצה של בולאים פעילים ונציגי העתונות, בלשכתו בירושלים.

השרות הבולאי נוהג זה שנים אחדות, לארח (או להתארח) אי־שום הקשרים בתחום פעולתם ב־בולי ישראל. נוהג זה מקובל ב־הרבה ארצות. בארה"ב, למשל, מלווה כל הופעת בול חדש, בטקס מיוחד.

אנו משתתפים באבלו הכבד של חברנו אריה פופיק במות עליו רעיתו ז"ל האגודה התל־אביבית לבולאות

בענייני בולים לששון פונים

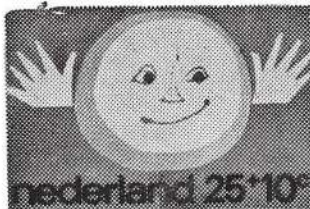
פנה אל:

ת. ד. 6420 ת"א
טלפון 449818

בלגיה כותכוננת ל"בלג'יקה" 72

מלבד התצוגות הבולאיות דאג משרד הדואר של בלגיה לתצוגות מעניינות על פעולות הדואר. מבקרי התערוכה יוכלו לחזות באגף מיוחד בצידוד החדש ביותר של שירותי הדואר בבלגיה, לרבות מכונות משוכללות להדפסת בולים, מיון אלקטרוני של משלוחי דואר, ושיטות משוכללות לביצוע עיסקות מסחריות באמצעות שירותי הדואר. כן יהיה בתערוכה אגף מיוחד בשביל סוחרי בולים.

ב-25 באוקטובר, שנה זו, הוציא הדואר הבלגי סדרת בולים ראשונה המוקדשת לתערוכה "בלגיה - 72". סדרה זו כוללת שלושה בולים הי מתארים בנייני ציבור בבלגיה. הי בולים מונפקים עם ערך מוסף הי מיועד למימון הוצאות אירגון הי תערוכה.

בולי חגהמולד של הולנד צויירו השנה בידי ילדים. על בולים אחרים שצויירו בידי ילדים, ראה בע' 16 בתוכנית דואר ישראל לשנת 1972/73 כלולים שלושה בולים, פרי מכחולם של ילדים.

תערוכת נוער בין-לאומית

בשנת 1972 תתקיים באוסלו, בירת נורבגיה תערוכת נוער בין-לאומית. כנציג התערוכה בארץ התמנה יצחק ברק רח' המבוא 9, גבעתיים. אספנים צעירים המעוניינים להשתתף מתבקשים לפנות לנ"ל. כמו-כן מתבקשים אספנים מבוגרים, היודעים על בני-נוער, בעלי אספים ראויים לתצוגה, לפי נות לנ"ל.

— מאת יהושע מרקוס —

הדואר יציגו, בדרך כלל, רק חלי-קים של אוסף.

האגף המרכזי בתערוכה יהיה הי אגף לתחרות ומארגני התערוכה מודיעים שפתיחת הרישום להשתתפות תתחיל ב-1 בדצמבר 1971 ו-2 סתיים ב-31 בינואר 1972. אספני בולים המעוניינים להשתתף ב"בלג'יקה 72" יפנו לנציג התערוכה בישראל, מר דב גיר, לפי הכתובת: דב גיר, ת.ד. 7101, תל-אביב.

תערוכות בין-לאומיות

בשנת 1972 צפויה רק תערוכת בולים בין-לאומית אחת — בבלגיה. לעומת זאת ב-1973 צפויות ארבע תערוכות: גרמניה המערבית — מאי; פורטוגל — אוגוסט; תורכיה — אוקטובר; ישראל — דצמבר.

כנסים בינלאומיים

במסגרת התערוכה יתקיימו כמה כנסים בינלאומיים של בולאים. כיוס האיגוד הבינלאומי של אספני בולי דואר אוויר; כינוס האיגוד הבינלאומי של עתונאים העוסקים בבולאות וכן כינוס האיגוד הבינלאומי של מומחים בולאיים. כן מקיימת "פ.י.פ." (הפדרציה הי בינלאומית לבולאות) את הכינוס השנתי שלה לבחירת הנהלת הי אירגון, שבה משתתף כנציג ישראל ד"ר הקסטר, וכעת תובעת ישראל להגדיל את נציגותה. המארגנים המצפים לעשרות אלפי מבקרים תיירים שיבואו לבלגיה מודיעים על סידורים שונים שתייתם להקל על באי התערוכה. סביב אולם התערוכה ניטעו חשאים רחבים והאיוור קושט בפרחים רייבים.

אספני הבולים בבלגיה וברחבי העולם מתכוננים לתערוכת הבולים הבינ-לאומית, שתיערך בשנה הבאה בבריסל, בירת בלגיה, בשם "בלג'יקה 72".

בינתיים נכנסו להילוך גבוה הי חנות לבלג'יקה 72. בהודעות של המארגנים שנשלחו לאלפי אספני בולים בעולם ולעתונות בבלגיה ובחור"ל, נמסרים פרטים על התערוכה, שתיפתח ב-24 ביוני בארץ לם התערוכות המפואר בבירת בלגיה. התערוכה תשאר פתוחה עד ל-9 ביולי. לפי הודעת המארגנים תהיה זו אחת התערוכות הבינ-לאומיות הגדולות מבחינת היקף התצוגות. נזכיר שבתערוכה "ת.י.ת.", שהתקיימה בתל-אביב, לפי ני כשנה, היו לא יותר מ-400 מסגרות תצוגה, בתערוכת "תבירה" ב-1968 בירושלים, היו כ-800 מסגרות ובתערוכה הבינ-לאומית "ת.י.ת.", שהתקיימה ב-1957 בתל-אביב היו כ-2000 מסגרות. בתערוכת "פילימפיח" בלונדון ב-1970 היו כ-3200 מסגרות ואילו בתערוכת "בלג'יקה 72" יהיו כ-4200 מסגרות על פני שטח של 20 אלף מ"ר.

לפי רשימת נציגי התערוכה אפי שר להבין שמאות אספנים יטלו חלק בתערוכה הבינ-לאומית בבלגיה. להלן רשימת המדינות:

בלגיה, צרפת, דנמרק, גרמניה, בריטניה, הונגריה, איטליה, ליכטינשטיין, לוקסמבורג, פינלנד, הורלנד, נורבגיה, פולין, פורטוגל, רוסיה, ספרד, שוודיה, שווייץ, ארץ-ישראל, ארגנטינה, ברזיל, קובה, קנדה, קולומביה, אורוגוואי, ניו-זילנד, יפן, הודו, פרס, תורכיה, ישראל ומצרים. הרשימה אינה סופית ובודאי תתווספה עוד מדינות.

כמו בכל תערוכה בינ-לאומית יהיה בתערוכה זו אגף מיוחד לי תצוגות רישמיות של שירותי הי דואר של מדינות שונות. משרדי

הנושולש הסגול כנואוריציזוס

מאת אריה לינדנבאום

נתבקשנו לבאר את ה"משולש" ממאוריציזוס שהוטבע על מכתבים שנשלחו במלחמת העולם השניה ממחנות המעצר שם.

לעצורי המחנות במאוריציזוס היה שירות-דואר נודע בתיבת הדואר שלו שמספרה היה 1000. יותר מ-ארבע שנות גלות שעברו על פלי"ט אירופה היהודים, שהוגלו למאור-ריציזוס, פעל שירות-הדואר המיוחד למשלוחי דברי-הדואר מן המחנות ואליהם. במחנות מאוריציזוס היו שלושה ריכוזים לקבלת דואר ולחלוקתו: אחד לגולי אוסטריה, אחד ליהודים שהגיעו מציכיה ואחד ליהודים שהגיעו מדנציג ופולין. כל דבר-דואר שנתקבל למשלוח נרשם בספר מיוחד בנוכחות השולח. פעמיים בשבוע נאסף הדואר והועבר למנהל המחנה שאישר בכתב את קבלתו. הצנזור נהג לפתוח כל מכתב תב ואחרי הביקורת הטביע חותמת בצורת משולש ובה כתוב **PASSED BY CENSOR** (עבר צנזורה) ומספר סידורי של הצנזור כמו B1, B2, B3 ו-B4. לעתים ניספה מדבקה עם נוסח "נפתח על ידי הצנזורה", זאת נוסף לחותמות-הדואר המקומיות שהוטבעו בצורה המקובלת על גבי הבולים.

עם הוא המעפילים אל חופי מאור-ריציזוס, בבקורת שלטונות המנדט בארץ ישראל, אושר להם משלוח מכתבים ללא הגבלה, אך גם בתנאים מיוחדים: כל מכתב יכול היה להכיל לא יותר משני גליונות נגזרים כתיבה, כשהם כתובים בצד אחד בלבד והמעטפה פתוחה לביקורת הצנזורה. (רבים העדיפו לכתוב על-גבי גלויות), הדין הערפי היה 12 סנט לכל מדינות האימפריה הבריטית ו-20 סנט ל שאר מדינות העולם. החל מ-1943 הורשה גם משלוח מברקים ואגרות-אוויר.

במחנות מאוריציזוס ישבו כ-700 עצורים ורבים מהם התכתבו עם קרוביהם, אולם לא נותרו הרבה דברי-דואר מן התקופה הזאת. מכתבים אוטנטיים ממחנות מאורי-

ציזוס מבוקשים למדי ורק במקורות פוזמנות אפשר למצוא פריטים בודדים.

סיפור המעשה

סיפור עצורי מאוריציזוס מתחיל בנובמבר 1940 כאשר שלטונות בריטניה ניסו להפסיק את הנזע העפלה לארץ-ישראל ע"י כך שגרשו בכוח כ-700 מעפילים לאי מאוריציזוס. הבריטים רצו להמשיך במבצעי גירוש למאוריציזוס, גם מעפילים נוספים שנתפסו, אולם כאשר המעפילים התקוממו נגד הגזירה ובאנונימיות המעפילים "פטרייה" אירעה התפוצצות, שגרמה לטביעתם של 252 איש, נתיבטלה גזירת הגירוש. מ-700 העצורים במאוריציזוס נותרו בחיים רק כ-600 שכן רבים לא עמדו בקשיי אקלים ומתו ממחלות שונות. גולי מאוריציזוס שוחררו רק ב-1945 כשקבלו רשיונות-עליה מידעם השלטון המנדטורי ובכך תמכה אחת מפחשיות הגבורה הטרקאית של ההעפלה לארץ ישראל.

האי הצפוף ביותר בעולם

גם ללא הגולים היהודים שהובאו למאוריציזוס, נחשב האי לאחד המקומות שישונו הוא הצפוף ביותר בעולם, 230 נפש יושבות על כל קמ"ר באי. חלק גדול מ-600-

אלף התושבים הם לבנים, ביהודים צרפתים ובריטים. היהודים מהווים את רוב האוכלוסיה.

מאוריציזוס היא אי הררי באוקיינוס ההודי. האקלים חם ביותר בינו חודשים דצמבר-אפריל, בפורט לוריאס הברירה ובמקומות אחרים יורדים גם גשמי זעף ומשתוללים ציקלונים קשים.

מאוריציזוס זכתה לפני כמה שנים בעצמאות מדינית.

קטלוג "מוסדן" לארץ הקודש

מהדורה חדשה של קטלוג "מוסדן", הוצאה אמריקאית של קטלוג בולי ישראל ארץ הקודש ויודאיקה, הופיעה ונמצאת למכירה בחנויות הבולים בארץ. המיוחד בקטלוג "מוסדן" שהוא רב-היקף וכולל שבע פריטים, שאומנם אינם חומר בולאי כשלעצמו, אבל חומר שרבים מאספני הבולים אוספים. הכוונה למיני תוויות כמו, כופר הישוב, אמצעי תשלום למיניהם, מיני תוויות ממחנות ריכוז, קק"ל ועוד.

קטלוג "מוסדן" מופיע בשפה אנגלית והמחירים בו נקובים בדולרים אמריקאיים. השנה גלשו מידברי הקטלוג גם לתחום הנומיסמטיקה הישראלית. חלק ניכר הוקדש לתחומות-הדואר וחלק ליודאיקה כללית. הקטלוג מודפס על נייר משוה שפע צילומים וכריכת-רד.

פאבלו פיקאסו בדואר האומות המאוחדות

מאת הלל בן אליעזר

רת קריקאטורה) בבול צ'כי במס' גרת סידרת בולי אישים בקריקא-טורות.

אחרון הבולים של פיקאסו הונ' פק, כאמור, בדואר או"ם. בסידרה שלושה ערכים — שניים בדואר או"ם בניירורק ואחד בדואר או"ם בג'נבה.

ביה"ם הבין לאומי של או"ם

ביה"ם הבין לאומי של או"ם, לו הוקדשו הבולים החדשים, נוסד ב"מטרה לאפשר הינוך לילדי העוב' דים במוסדות האו"ם השונים. שני בתי הספר, בניירורק ובג'נבה, מע' סיקים מורים בני לאומים שונים, דבר המסיע ליצירת אוירת רעות בין התלמידים שבאים למוסד מ' מקומות שונים בעולם.

בניגריה — בולי יוניצי"ף

במלאת 25 שנה ליוניצי"ף, יר' נפקו השנה בולים רבים בארצות שונות. ניגריה הודיעה על הנ' פקת שלושה בולים שצוירו על' ידי צייר מקומי והודפסו בבית הדפוס הממשלתי בלגוס. הבולים יופיעו ב" 11 בדצמבר. ניגריה ה'

ציאה באהרונה שלושה בולים ה' מתארים גילופי"עץ ויציקות ברונזה שנמצאו במדינה. סידרה כזו תונ' פק כל שנה. ב" 11 בדצמבר יופיעו שלושה בולים ליוניצי"ף גם באיי ג'יברל' טר. במלזיה הופיעו 5 בולים.

הקוביום והאקספרסיוניזם שאיפ' יינו את ציוריו של פיקאסו באו לביטוי מוחשי על ציור "כלוב צי' פורים" שאף הוא הופיע כבול של מאלי, ב" 1967.

"המחולל" מהווה סגנון ציור אחר ופיקאסו מעביר אותנו לעולם של כורים במכרות זהב, כשהוא מציג כורה מחלל בזמנו החופשי. גם ציור זה הופיע כבול מאלי ב" 1967.

"הגבר עם המקטרת" — ציורו של פיקאסו הנמצא במוזיאון ב' האו"נה שבקובה, מופיע כבול דור' אר קובני שראה אור ב" 1967.

PABLO PICASSO
United Nations International School
UNITED NATIONS 8c

יונת השלום של פיקאסו, ציור שאומץ כסמל לארגונים שמאלי' גיים שונים, בעיקר במזרח אירור' פה, מופיע בשני בולים שהופיעו בפולין לציון קונגרס השלום שהת' קיים בוארשה ב" 1950. יונת ה' שלום של פיקאסו הופיעה בעוד בול' אחד של פולין, שהופיע ב" 1965. דיקנו של פיקאסו הופיע (בצו'

סידרת הבולים האהרונה שהונ' פקה בדואר או"ם (19 בנובמבר 1971) הוקדשה לבית הספר הבין לאומי של האו"ם הנמצא בניירורק ובג'נבה. הבולים מראים רפרודוק' ציה של פבלו פיקאסו — ציור של ביתו מיה, כאשר היתה ילדה, כ' שהיא מסתכלת בסערת החורף ה' ראשונה שראתה.

זו הפעם הראשונה שהאמן נתן הסכמתו להדפסת בול לפי יצירה השייכת לאוספו הפרטי. יצירות פ' קאסו כבר הופיעו בבולי-דואר פע' מים אחדות, לרבות דיקנו של ה' אמן.

יצירתו הידועה של פיקאסו, "ג' רניקה" — ציור קיר גדול שהושלם ב" 1937 ונמצא במוזיאון לאמנות מודרנית בניירורק הופיע לפני כמה שנים כבול צ'כי.

פיקאסו החל לצייר בהיותו כבן 16. ב" 1905 צייר את "האקרובט על הכדור", הנמצא במוזיאון ע"ש פושקין במוסקה והופיע כבול דור' אר של רפובליקת בורונדי, ב" 1967.

"העלמות מאביניון" שצויר על' ידי פיקאסו ב" 1907, הדהים את מקורביו בשבירת מוסכמות בימים ההם. הציור הופיע כבול דואר ב" 1967.

בנו של פיקאסו (כיום כבן 50) צויר בידי אביו כילד בלבוש של ליצן וציור זה הופיע כבול שהונ' פק במאלי, גם כן ב" 1967.

בול איי ג'ילברט ליוניצי"ף

שגיאות בבולים – חומר איסוף לעשירים

מאת ש. זוהר

ב־1968 הודיע אספן בולים בקנדה, כי גילה בול מסידרה זאת, עליו מופיעה בטעות אוניית המלחמה „גלאזגו“, במקום אוניית המלחמה „קנט“, המופיעה על כל שאר הבולים באותו ערך. לפני כשנה נתגלה עוד בול כזה בארה"ב: אב שקנה לבנו בולים בנושא אניות, רכש את הבול הנדיר במכירה פומבית בלונדון בד. עתה נמכר הבול הנדיר במכירה פומבית בלונדון והסכום הלא מבוטל ששולם בעדו היה — 1,150 ליש"ט (כ־12 אלף דולר). בתצלום שני הבולים: הדי עליון מראה את האניה הלא נכונה.

בריטניה אינה שונה מכל מדינה אחרת בתחום זה ובאחרונה אנו עדים לשורה של בולים בריטיים עם שגיאות מהותיות למדי. בבולי „אפטטה“ בערך של 9 פני, המראה אניית משא, חסר צבע בצורה שחסר

השגיאה המפורסמת ביותר בבולי־דואר היא, ללא ספק, זו המופיעה בבולים הראשונים של ארה"ב. דואר אוויר משנת 1918. על־גבי 100 בולים מתוך המהדורה של בול האווירון, מצוי האווירון במהופך. כיום שוויו של כל בול כזה מגיע ל־35 אלף דולר(1). על אף ערוגותם הרבה של עובדי המיון בשרותי

הדואר השונים. מוצאים בכל זאת שגיאות וטעויות למיניהן בבולים המצליחים להדור לשוק ולא לבומי האספנים. אין היום מדינה שבבוליה לא אירעו שיבוש שים וטעויות שגרמו לבול זה או אחר להכנס להס־טוריה הבולאית. גם בישראל ניתן למצא לא מעט שגיאות, מהן בולטות למדי, כמו למשל גליון „תבירה“ שהופיע כשרגלי האריה „קצוצות“. בבולי מולות, למשל, מופיע בול ה„דלי“ ללא ערך נקוב, שלא לדבר על בולים עם שגיאות קטנות־ערך כמו, בועת אוויר בצבע שיוצרת נקודה בבול, או שהיא „שוברת“ קטע מסוים בציר או הכתב (ראה תצלום).

בזמן האחרון שוב אין בקרב מיוחד לבולים בעלי השגיאות הקטנות, אולם לפני כמה שנים, היתה כל סטייה קטנה, בבחינת „מציאה“.

בולים עם שגיאות בולטות, כמו העדר הערך הנקוב, קטע מן הציר, העדר צבע מסוים, זוכים בהת־עניינות רבה וכמובן רק בעלי יכולת כספית רבה נמנים על הלקוחות של בולים כאלה. גם בבולי יש־ראל ישנן שגיאות ששוויין מאות לירות.

הנה קראנו שאספן אנגלי מנהל משא־ומתן על קניית גליון בולי „קריסטמס“ בריטיים כשבכולם חסר... לא פחות ולא יותר, אלא ראש המלכה... הגליון הוערך ב־12 אלף דולר(1).

שוויים הכספי של בולי השגיאות נקבע, כמובן, לפי נדירותם ולפי טיב השגיאה.

ב־1964 הופיעה בדואר איי פוקלאנד סידרה של 4 בולים לרגל מלאות 50 שנה לקרב הימי, שהתנהל באיזור זה (בדרום האוקיינוס האטלנטי) במלחמת ה־עולם הראשונה. ועל־גבי הבולים הופיעו ספינות מלחמה שהשתתפו בקרב זה.

גוף האניה, ו...ראש המלכה. בול אחר, המראה את האנייה המלכותית „המלכה אליזבת השנייה“, הופיע ללא ערך נקוב, ללא שם האניה ושוב... ללא ראש המלכה. שגיאה זו נמצאה עד עתה על־גבי 114 בולי לים ולכן שוויו של בול כזה עוד לא עבר על המש־מאות דולר.

בבולי דמי־דואר בריטיים, בני חצי פני שבצורתם הרגילה אינם שווים אגורה שחוקה, מצויים בולים

מספק בולים חדשים מכל
העולם נושאים וארצות
מוריס ולנטין

רח' יבנה 6, תל-אביב, טל' 611149

R טלאי מעל

עגיל מתחת ל"י

טבעת מעל ל"ו

S שבורה

ההדפסה. על גבי שני גליונות הודפסו הצבע הצהוב שבהקע הבגל, ובמהומך. מכיוון שהיו כ-400 בולים כאלה, היה חשש שהם "יסתובבו" בשוק ומשום-מה רצה הדואר האמריקאי להוריד את ערכם בשוק הברי לים. ההולט, איפוא, להדפיס מהדורה מיוחדת של בולים ובעלי הטעות המקורית. במקרה זה מצויים בולים בעלי טעות מעניינת ביותר גם... אצל "עמך" שרכשו כל בול ב-4 סנט...

בארה"ב הודפסה טעות מכוננת גם במקרה של בול הגשר על תעלת פנאמה על שני חלקי היבשת שבי בול מופיע גשר מוסקף, אולם ב-400 עותקים מן המהדורה הכללית אין כלל גשר.

מכסת החליפין – 40 ל"י

התאחדות אגודות הבולאים בישראל פעלה בזמן האחרון אצל הרשות המוסמכת לייצוא וייבוא בולי דואר להגדלת מכסת החליפין המותרת עם חו"ל. עד כה היתה המכסה המותרת בגבול של 30 ל"י כלומר, אספן ישראלי היה רשאי לשלוח לעמיתו בחו"ל בור לים בשווי – 30 ל"י. לאחר פניות מרובות נאותה הרשות להגדיל את המכסה ל-40 ל"י.

הסתדרות העובדים הלאומית בישראל

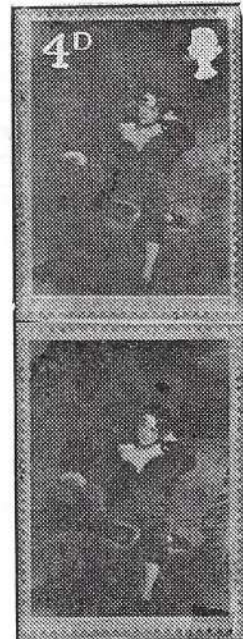
קופת חולים לעובדים לאומיים

המרכז:

תל-אביב, רחוב ביכורי העתים 23, טל' 250221

- עזרה רפואית מלאה
- פתוחה לכל אורח במולדת
- בחירה חופשית של הרופאים
- סניפים ברחבי המדינה
- סנטוריום מרכזי בירושלים

הרשם בתור חבר קופת חולים לאומית והכמטה את כריאותך

הערך 4 פני ו...ראש המלכה. שווי לא יותר מ-200 דולר.

ישנם עוד הרבה בולים עם שגיאות בולטות, דוגמת השגיאות שהזכרנו אך קצרה היריעה מלהזכיר את כולם.

לפני כמה שנים נאלצו שלטונות הדואר בארה"ב להדפיס מחדש כמות גדולה של בולים הנושאים את דיוקנו של דאג האמחשיילד ושבהם חלה טעות בשעת

נושה ועשרת הדברות בניקארגואה

גיאורג מוריס כהן ברנדיס נולד ב־1842 ומת ב־1927. השנה מלאו מאה שנה להרצאותיו הראשונות על אמנות, באוניברסיטת קופנהגן וזו העילה להנפקת הבול. ברנדיס פירסם שורה של ספרים על הקלסיציזם של המאה ה־18 וספרים על מסעות, מחקרים סיפורתיים והרבה ביאוגרפיות פסיכולוגיות מעמיקות של אנטול פרנס, היינה, גיטה, ניטשה, וולטיר, מיכאלאנג'לו, יול־יוס קיסר, ישו ואחרים.

פט חוזר לדרייפוס, פעל נגד דיי כוי יהודי רוסיה, רומניה, פולין ופינלנד.

ניקארגואה הקדישה הרבה בולים לברית החדשה והאפיפיורים למיניהם, אולם זו הפעם הראשונה ש־סדרה בת 11 בול הקדשה כולה לנושאים מתוך התורה.

ב־1 בנובמבר הופיעה שם סיד־רה מיוחדת שהוקדשה למשה רבנו (עם לוחות הברית) ועשרת ה־דיברות המתוארים ב־10 בולים על־פי יצירות אמנות.

בסדרה, כאמור, 11 בול — ל־כל דיברה בול אחר ובבול ה־11 מופיע משה רבנו עם לוחות ה־ברית.

אדם וחוה ושמשון הגיבור — בשוודיה

אמנות אבן עתיקה, מאלה המצו־יות בכנסיות של גוטלנד.

הבולים מתארים תבליטים שמ־קורם בתקופה הביזנטית. שני ה־נושאים המשייכים את הבולים ל־תנך הם אדם וחוה בגן־עדן ו־שמשון הגיבור, המססע את הארי. הבולים אינם מצטיינים מבחינה גראפית אולי משום שהם מתארים שחוזרים של תבליטי אבן עתיקים.

גוטלנד, מקום המצאם של ה־תבליטים הוא אי בחלקה הדרומי של שוודיה. (עיר הבירה היא ויסבן כיום יושבים באי כ־60,000 תושבים על שטח של כ־2960 קמ"ר. לדעת ארכיולוגים היה האִי מיושב כבר בתקופת האבן אולם במרוצת הזמן עזבוהו תושביו. כ־יום זהו אחד מאזורים החקלאיים של שוודיה (סלק סוכר, ותבואות).

חלקה של שוודיה באלבום בולי יודאיקה אינגו מבוטל שכן אח־דים מבוליה הוקדשו ליהודים בע־לי פרס נובל כמו בייער, מיכל־סון וליפמן או בול אליהו הנביא שהופיע שם במסגרת בולי האמ־נות של שוודיה. עתה הופיעו ב־

בית־לחם במלטה

צייר מקרמונה באיטליה עיצב את שלושת בולי־מלטה לכבוד חג המולד בנושא "הרועה מבית־לחם". בשלושת הבולים הזורות דמויות ישו ומרים. הבולים הופיעו ב־8 בנובמבר. ב־10 בנובמבר הופיעו במלאוי שבאפריקה ארבעה בולי חג־המולד וגליליון־זכרון. בולים אלה מתארים את המשפחה הקדושה על־פי יצירות אמנות.

שוודיה עוד כמה בולים שניתן יהיה לצרפם לבולים בנושאים יהודיים.

בשוודיה נוהגים להוציא קונטרסי בולים בדומה לקונטרסים המופיעים עים אצלנו. לעתים מופיעים שם בולים שונים בקונטרס אחד וכך הופיעו ארבעה בולים צמודים ב־דפית אחת. ארבעתם הוקדשו ל־

הבולים צבעוניים מאד וצילומי־הם לא מתאימים די הצורך להדפי־סה בשחור־לבן. כאמור, לכל דיב־רה הוקדש בול, אולם משמעות הציור מתפרשת לעתים רק תודות להסבר שעל גבי הבול ולא תמיד התמונה אופיינית לתוכן הדיב־רה. כך, למשל, הבול עם הדיב־רה ה־9 שתוכנו "לא תענה ברעך" (לא תעיד ברעך עדות שקר), מר־אה, משום מה, תמונה ידועה של דמות אשה ערומה (!). (התמונה מתאימה, אולי, יותר לדיברה ה־שביעית, על איסור גיאוף...).

בפירסומים לבולים אלה שהומ־צאו לנו לא הוזכרו שמות הצייר־רים וצויין רק ש־11 הבולים מתא־רים את עשרת הדיברות ואת משה כפי שנצטיירו בעיניהם של צייר־רים ידועים במשך הדורות.

הבולים יהיו בערכים של 10 סנט ועד 2 קרדובה.

גיאורג ברנדיס בדנמרק

דיוקן יהודי ראשון בבולי דנ־מרק הופיע בנובמבר השנה. ה־דואר שם הוציא (ב־11 בנובמבר) בול־זכרון לגיאורג ברנדיס, הסופר וההיסטוריון היהודי־הדני, בנו של סוחר יהודי מקופנהגן.

ברנדיס היה יהודי נאמן לעמו ובשנות חייו האחרונות גם ציוני נלהב. בין השאר נלחם למען משי־

ישראל חייבת לחיות...

מאת ד"ר ש. דגוני

עמודי שמשון במונאקו

על סן-סאנס נאמר שהיה „איש האשכולות“ במוסיקה הצרפתית. הוא כתב מוסיקה לפסנתר ועוגב, מוסיקה סימפונית וקאמרית, קנר טטות ואורטוריות, מוסיקה למקהל לות לאופרות, לבלט ולבד אלה כתב גם מחזות, פואמות, מאמרים פילוסופיים, מסות וכד'. סן-סאנס מת באחד ממסעותיו באלג'יר, ב-70 שנות פעילות מוסיקלית העשיר אותנו במוסיקה ל- כל סוגיה וענפיה. כאמור כתב גם אופירות אולם רק אחת מהן „שמר שון ודלילה“ זכתה לפירסום עול-

מי. האופירה הפריסאית הרבה לה ציג את „שמשון ודלילה“ ורק ב-1877, בהמלצתו הנלהבת של ליסט הוצגה לראשונה בגרמניה רק אחר-כך הועלתה על בימות האר-פירה בעולם. „שמשון ודלילה“ משמשת עתה נושא לבול זכרון של מונאקו לכבוד סן-סאנס (1835-1921). הבול מראה את התמונה הידועה של עמודי שמשון מתמוטטים. לצד תמונה זו מופיע דיוקנו של סן-סאנס.

„ערבי“ מבית-לחם בגיברלטר

גיברלטר הנפיקה שני בולים מיוחדים לחגי המולד הקרוב. אחד מהם מראה את „יוסף ומרים בדרך לעיר הקרויה בית-לחם“. אל השניים מתלווה „קדילק“ בצד רת תמור... מיודענו יר- סף הנגר חבוש כפיה אופיינית לערבי ארץ- ישראל בני-זמננו...

עמי“, שהוטבעה על אלפי מכ- תבים שיצאו מארה"ב. עתה קי- בלנו מכתב כשעליו תווית תע- מולה בנוסח „ישראל חייבת להת- קיים“, שכוונתה בימים אלה בר- רה למדי. התווית הוצאה על-ידי איגוד בתי-הכנסת בארה"ב ומתא- רת משפחת עולים ממזרח אירו-

לא מזמן שמענו שמיעוטים שונים בארה"ב מקנאים ביהודים על הזהות הרבה הקיימת בעם היהודי, במיוחד בצד לו. ואומנם יהדות ארה"ב ערה מאד לבעיותיה של ישראל וכבולאים אנו עדים מדי פעם להדים גם בתחום הבול- אות. ליהודים שם אין השפעה על

פה העומדת בשערי עיר הקו- „ISRAEL MUST LIVE“. כאמור, זהו בול פרטי, אולם מתכנני התווית ניצלו את העובדה שבארה"ב נפוץ ביותר האיסוף של בוליות-עמולה למי- ניהם ואין ספק שרובבות אנשים בארה"ב, ולא רק בארה"ב, יבחינו בתווית ואולי גם יצרפו אותה ל- אספיהם.

מדיניות הדואר האמריקאי הנייט- ראלי, אולם גורמים יהודיים שר- נים בארה"ב מצליחים בכל זאת להביא לעתים את בעיות ישראל אל הקהל הרחב באמצעות פיסות- נייר צבעוניות בצורת בולי תעמ- לה פרטיים.

לא מזמן כתבנו על חותמת תע- מולה פרטית בנוסח „שלח את

המלך שלמה בהונגריה

בולים אחרים שהונגריה הנפיקה באחרונה, הוקדשו לשלושת האס- טרונואטים הסובייטיים שניספו ב- אורה טראגי בהללית „סיוון 11“: וולקוב, דוברובולסקי ופאסייב. בול נוסף הופיע במלאות מאה שנה לבית-הדפוס שהדפיס את בר- ליהונגריה הראשונים ובול אחד במסגרת המבצע העולמי של בר- לים נגד הגזענות.

אם אומנם מראה הבול ההונגרי החדש, שיופיע שם עם תמונת „שלמה המלך“, את שלמה בן דוד, כי אז זכינו בבול ההונגרי נוסף לשורת הבולים בנושאים תנ"כיים.

דואר הונגריה יוציא בדצמבר השנה סירדת-בולים שהודפסו לפי מיניאטורות מימי המלך לואיס הראשון מלך הונגריה (1382-1342) ומלך פולין (1382-1370), המיניאטורות, הידועות בשם „ה- כרוניקה המאוירת“, צויירו ב- 1970 ומתארות, לפי ההסבר, את תולדות הונגריה במאה ה-14. לג- בי אחד הבולים נאמר, שמופיע עליו המלך שלמה. לא ברור איזה מלך שלמה מתייחס לתולדות הונגריה של המאה ה-14, אולם דואר הונגריה מדגיש בהודעתו, המלווה את הבולים החדשים, ש- בבול בערך נקוב של 1.5 פ' מופיע המלך שלמה והנסיך גזה(?). בסידרה מופיעים עוד ששה בולים וגליון-זכרון, אולם הם מתארים דמויות מתוך ההיסטוריה ההונג- רית.

שלוש מאות שנה לקהילת ברלין

מאת אריה לין

בול טרזקי וזינובייב

מאז התמוטטותה של הממלכה הרוסית והקמת ה"ממשלה הליברלית-חזנית" ב-1917, שבעקבותיה פרצה המהפכה הרוסית, כשטרזקי המארגן הראשי של הנצחון, ועד ל-1925, שנת סילוקו של טרזקי מן השלטון ומכל תפקידיו במפלגה הבולשביקית, הופיעו ברוסיה כמה מאות בולי דואר. על-אף התקופה הסוערת הופיעו מספר רב של בולים על-ידי מנפיקים שונים, כך שקיים ערב-רב של בולים מתקופת המהפכה. ב-1917, למשל, הופיעו בולים של הממשלה הלאומית עבור ארמניה, ארביז'אן, גורגיאנה, טרני-סקווקזיה ואוקראינה ובמקביל הופיעו בולים של המהפכנים. ההוצאה הראשונה של המהפכנים ידועה בשם הוצאת קרנסקי (1917) ומאז ועד גירושו של טרזקי הופיעו כאמור מאות בולים, אולם אף אחד לא הוקדש לאיש שבאותם הימים היה האישיות הקובעת ואולי הבולטת ביותר בתנועת המהפכה וכמה שנים אחריה. כידוע נתגלה סיכסוך בין טרזקי לבין כמה מנהיגים אחרים ובמיוחד סטלין, שחתר תחתיו עד שאילצו להתפטר מתפקידיו (1925). הוציאו מן המפלגה (1927), גירשו מרוסיה (1929) וכפי ש-סבורים שלח להרגו במקסיקו (1940). אין פלא, איפוא, שבתקופת סטלין לא הוצאו שם בולים לכבודו של טרזקי. ברם, גם בימים שטרזקי היה בשיא הקריירה

חותמת-דואר מרשימה ובלתי שיגרתיית הוטבעה באחרונה בברלין המערבית: לרגל 300 שנה לקהילה היהודית בברלין הוטבעה שם חותמת-דואר מיוחדת כשבמרכזה לוחות הברית עם עשרת הדברות ב"אותיות עבריות". הכתובת בגרמנית "300 שנה לקהילה היהודית בברלין".

יהודים בברלין נזכרים עוד מסוף המאה ה-13 (אגרת של מועצת ברלין מ-28 באוקטובר 1295 או"סרת על הצמרים לספק חוטים ליהודים), ב"מגיפה השחורה" (1348—1351) נשרפו הבתים בכל "הצרות"

(שכונות) של היהודים ותושביהם נהרגו או גורשו. הקהילה החדשה בברלין הוקמה אחרי גירוש וינה ב-1670. לפי צי מן ה"2 באי" 1671 הורשו 50 משפחות מפליטי אסטריה להתישב למשך 20 שנה תמורת תשלום מיסים שונים.

20 בספטמבר 1671 נחשב ליום ייסודה של הקהילה בברלין עם זכויות מוגבלות. בית-כנסת, למשל, לא הותר להם להקים. ריבוי של הישוב היהודי הגביל, היטלו מיני הגבלות על המסחר, מיסים מרובים ו"תכופות הוצאו פקודות אנטי-יהודיות. היהודים עסקו בעיקר במסחר ובמלאכה. רכישת קרקעות היתה טעונה אישור מיוחד. ב"1737 הוגבל מספר הגפשות בקהילה ל"953. הגותרים גורשו. במלחמת שבע השנים החל ראשית השוויון ליהודים בברלין, אולם דוקא אז החלה מסתמנת הטמיעה התרבותית. בהשפעתו של משה מנדלסון הונהגו תיקונים רבי חשיבות, במיוחד בחינוך. (מנדלסון ופרידלנדר חיברו את ספר המקרא הראשון לילדים בגרמנית).

עם השגת האזרחות ב"1812 ישיורי הזכויות ה"פורמלי ב"1860 החלה הפעילות היהודית גם בתחומים המדיניים והתרבותיים. הצלחתם של היהודים עוררה קנאה בחוגים ריאקציוניים. וברלין היתה מרכז לשונאת ישראל.

שלו לא הופיעו ברוסיה בולים לכבודו. (אולי משום הסלידה לפולחן האישיות שאפיינה את ראשית ה"מהפכה).

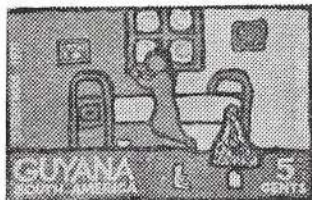
ומעניין: הציבור אינו משלים עם עובדה זו. אף על-פי שאין למצוא דיוקן טרזקי בין בולי רוסיה והקטלוגים אינם מזכירים אותו בבול. נמצא מדי פעם מישהו המפיץ שמועה שאומנם יש בולים עם ראש טרזקי. כך, למשל, מייחסים לבולים משנת 1926 עם ראש ילד (המצויינים בקטלוגים כראש לנין כילד) שהילד אינו אלא טרזקי בילדותו...

(המשך בעמ' 19)

הכל אוספים בולי „קריסטמס“

— מאת סוקר —

לא קאטוליות. האחרונות אינן מגי-
זימות בדרך כלל, בגודל הסידרה
וגובה הערכים. אולם כללית הנור
שא מנוצל מאוד וכמעט וחדל ל-
עניין את האספנים בארץ. אספנו
אוספים את בולי חגיגה-המולד בעיקר

בשל הנושאים האמנותיים שבהם,
שכן הרבה מדינות מדפיסות כ-
בולי „קריסטמס“ שלהם, יצירות
אמנות. ברם אליה וקוץ בה. האס-
פן מצפה לרוב לבול חדש ושמה
עם הופעתו, אך לא כאשר היצירה
המודפסת בבול חוזרת על עצמה
בסידרה אחת או בסדרות של מדי-
נות שונות.

דומה שלבולי „קריסטמס“ לא
צפוי בארץ הולדתו של ישו, „עתי-
ד מהיר“ והעניין בהם ילך ויפתח.

בודה. ב-3 בנובמבר הופיעו שני
בולי קריסטמס של מלאוי שב-
אפריקה, ב-6 בנובמבר בולי מל-
טה. ב-11 בנובמבר הופיעו בבציר-
אנה (באפריקה) וב-15 בו הופיעו
שני בולים כאלה באיי שלמה וב-
גיברלטר. בולי קריסטמס הופיעו
גם בארה"ב, קנדה, בריטניה,
ברית-המועצות, קובה, איי-טורקס
וקייקוס, בורונדי, יפאן ועוד.

קפריסין הוציאה שלושה בולים
בצורת גליון, שיכלול את שלושי-
תם. הבולים מתארים דמויות מן
הברית החדשה.

כאשר החלו לפני כמה שנים
בהנפקה של בולי חגיגה-המולד בי-
מדינות שונות (נוסף למדינות ש-
כבר הרבה שנים מנפיקות בולי-
חג כאלה), חשבנו, שאומנם יהיה
זה נושא לאיסוף, אולם לא העלנו
על הדעת שהנושא יהפך ל„מבול“.

בשנים האחרונות אנו עדים ל-
הנפקות מרובות ביותר של בולי
„קריסטמס“ במדינות קאטוליות ו-

ראשוני הבולים לכבוד חג ה-
מולד הנוצרי הופיעו הרבה זמן
לפני החג.

כדבר שמחייב, הונפקו באיי
קריסטמס (אי בריטי במזרח הר-

אוקיאנוס ההודי, סמוך לקו ה-
משווה) עוד ב-4 באוקטובר שני
בולים לכבוד קריסטמס. ב-4 בר-
אוקטובר הופיעו ארבעה בולי בר-

מק טויין בארה"ב

דואר ארה"ב פירסם את לוח ה-
ההנפקות הבולאיות לשנת 1972. בין
הבולים, שניים המוקדשים לסידרות
הפולקלור והעצמ ביל לכבוד טום
סויאר ועמיתו הקרוב הוקלברי פיז,
דמויותיו הבלתי נשכחות של מק
טויין.

שאר הבולים יונפקו לכבוד שמי-
יה ופיתוח פארקים, שמורות טבע
וגנים ציבוריים. כמו כן תופיע
סידרת בולים לכבוד 200 שנה
למהפכה האמריקאית, סידרה בת
ארבעה בולים למשחקים האולימ-
פיים, בול בערך גקוב של 8 סנט
ליחידות השלום, המשך לסידרת
משוררים אמריקאים, שמורות ה-
חי וכמובן בולי קריסטמס.

דואר ארה"ב הנהיג מחדש שיי-
טה של ההתמת בולים מראש, ל-
שימוש הדואר הרשמי של סיגא-
טורים וצירי קונגרס. לכל בולאי
מותר לרכוש עשרה בולים, בני
10 ו-11 סנט, כאלה.

בולים לבעלי פרס נובל

קן שוואדיים (גם בנורבגיה) המע-
לים על נס את מקבלי פרס-נו-
בל.

השנה הגיע תורם של מוריס
מטרלינג (1862—1949). בעל פרס
נובל לספרות; וילהלם ויין (1928
—1864), בעל פרס בפיסיקה; אלז-
אר גולדסטרנד (1862—1930),
בעל פרס נובל ברפואה; ומריה
קירי (1867—1934) בעלת פרס
נובל לכימיה.

שוודיה תוציא השנה שלושה בר-
לים ל-4 בעלי פרס נובל משנת
1911. פרס נובל ניתן, כידוע, ל-
מזן שנת 1901, אולם רק ב-1961
החליט דואר-שוודיה להנפיק בולים
לכבוד בעל פרס נובל, במלאות
60 שנה למתן הפרס. הראשונים
שצויינו בבולי שוודיה היו בעלי
הפרס הראשונים — רנטגן ונד-
הוף, ברינג ופריודהום. מאז אנו
זוכים בכל שנה בכמה בולי דיור-

חנושת החושים בבולים אמנותיים

מאת ב. א. ברקאי

בולים צויירו בידי ילדים

בולים של איי סיישל וגויאנה לכבוד חג המולד, צויירו השנה בידי ילדים ועובדו להדפסה ע"י ציירים מבוגרים. בשני המקרים הוציעו בולים שצויירו על-פי אגרות הקשורות בחג.

גם בסורינאם הופיעו השנה בולים שצויירו בידי ילדים.

ביגוסלאוויה נחוג השנה "שבוע הילד", במלאת 25 שנה ל"קניית צ'ף" (הקרן הבין-לאומית למען הילד מטעם האו"ם). לכבוד המאורע הונפק בול מיוחד וצוייר בידי תלמידי בית-ספר עממי שציירה ילדים בני כל הגזעים בתוך סל של כדור פורח וסמל יוניצ'ף.

פיעו בפלנדריה אמנים דגולים ש"היטיבו לצייר דמויות אדם עם דיוק מפליא של כל פירטי הגוף — הבעות פנים, גווני עור, שערות משי וכו'.

גונזלס קוקיס שייך לאסכולה הפלמית של סוף המאה ה-17 (1614—1684) ואחדות מיצירותיו המופלאות מצאו מקומן בסידרת בולים של דואר רומניה. הצייר המחיש בציוריו את חמשת החושים שבני האדם נתברכו בהם — ראייה, שמיעה, ריח, טעם ומישוש. לפנים חשבו שחושים מצויים רק בעולם החי אבל מחקרים הוכיחו שמערכות חושים מצויות גם במערכות גוף צימחיים, אלא שהם ופעולותיהם מתבלטות פחות. גונזלס מציג בפנינו את חמשת

במאה ה-15 נתחזקו מאד הקשרים בין ארצות השפלה של אירופה, הידועות בשם פלנדריה לבין איטליה. (פלנדריה היתה מדינה בפני עצמה והיום כלולת אדמור

החושים כפי שהוא ראה אותם בבני אדם.

בערך של 10 בני (מטבע רומני) בא לביטוי חוש הראיה (האדם מתבונן...).

20 בני — חוש השמיעה — הנגן מנגן ומקשיב (אפשר להריגיש זאת בהבעתו).

35 בני — חוש הריח (האיש מריח את אשר ספגה ידו).

60 בני — חוש הטעם ו-1.75 בני חוש המישוש (שימו לב להבעות פניהם).

תיה בבלגיה, הולנד וצרפת). לי קשרים המפותחים היתה השפעה רבה על האמנות. אמנים פלמיים הרבו לנסוע לאיטליה והושפעו שם מאמנות הציור, שהיתה מפותחת מאד. בניגוד לאיטלקים לא ידעו הציירים הפלמיים הראשונים לצייר גוף אדם במבנה הנכון. במאה ה-16 מבהינים בשני זרמים באמנות הפלמית — האחד מייצג את מסורת האמנות המקומית והאחר הוא חיקוי לאמנות האיטלקית. הזרם השני גבר במידה רבה על הראי שון וכבר בסוף המאה ה-16 הור

תולדות ההליקופטר

מאת יצחק ברק

כלי תעבורה רגילים לא יצלהו שם למעבר, כגון אזורי הקוטב, או איזורי ג'ונגלים עבותים, או מקומות בהם אירעו אסונות-טבע גם צה"ל מרבה להשתמש בכלי זה, בין השאר לפעולות הצלה או מרדפים אחר הבלנים נמלטים.

ניתן כיום להקים אוסף בולים גדול ומגוון על הנושא „ההליקופטר“ טר, שכן מדינות רבות הוציאו בולים עם תמונות הליקופטרים שרבים, או דיוקנות של חלוצים בתולדות ההליקופטר.

בולים לפגישת ניקסון מאו

רמז ליחסי סין-ארה"ב, שתחילתם במשחק הטניס הנודע. לוח-הזמנים ורשימת תחנות-הבייניים של הנשיא ניקסון פורסמו רק גיניאה אינם מציינים כל כתובת או תאריך. ניתן לשער שיימצאו עוד מדינות שילכו בעקבות גיניאה וינפיקו בולים על הביקור ההיסטורי של ניקסון בסין הקומוניסטית. ב-1961, כאשר הנשיא קנדי וניי קיטה חרושצ'וב ביקרו בבירת אוסטריה, הוטבעה שם חותמת ב-נוסח: „פגישת קנדי-חרושצ'וב, וינה“. בהיסטוריה הבולאית היו עוד מקרים של הופעת בולים לכבוד מיפגשים חשובים של מנהיגים פוליטיים, לרבות בולים לזעידה היסטורית של רוזוולט, צ'רצ'יל ורסטאלין ביאלטה במלחמת העולם השנייה. היו גם בולים שהופיעו לקראת מפגשי מנהיגים שלא יצאו לפועל.

25 לאונסקו ויוניצף

נראה שמלאת 25 שנה לאונסקו ויוניצף ישמש השנה עילה להרחיב מדינות להנפיק בולים מיוחדים בנושא א"מ והיג'וק. נוסף לבולים שכבר הופיעו, הודיעו מספר מדינות על הנפקה קרובה. שלושה בולים בנושא יופיעו בדצמבר באיי גילברט, שלושה בניגריה, אחד בניקראגוא, שניים באיי וירג'יניה ושניים בצ'יילון.

בה עם האוטוג'ירו שלו בשנת 1928.

בשנות השלושים ובמיוחד בימי מלחמת-העולם-השנייה, זכה ההליקופטר לתנופת פיתוח רבה, אשר הביאה אותו למעמדו הנוכחי.

כאמור, כיום רבים שימושי, וכדאי לציין אחד החשובים בהם: העברת מטעני-דואר ואספקה אל מקומות נידחים או מנותקים, אשר

ההליקופטר היגו אחד מכלייה-טיס המשונים, אך גם היעילים ביותר. כיום נראה לנו, כי פעולות רבות היו בלתי-אפשריות, אילו לא עמד לרשותנו ההליקופטר. פעולות הצלה בלב-ים, למשל, או על הרים גבוהים, העברה מהירה של פצועים אל בית-החולים, פעולות צבאיות שונות, הן דבר של יום-יום בשרות ההליקופטרים. אולם עד לפני כ-40 שנה, היה ההליקופטר בגדר חלום בלבד, וכטנה היתה האמונה בעתידו.

למעשה, „חלמו“ על ההליקופטר עוד לפני כ-500 שנה: היו אלה המלומד הרוסי לומנוסוב, והגאון איל-האשכולות האיטלקי ליאונרדו דה-וינצ'י.

דה-וינצ'י תיכנן כעין מדחף, אשר אמור היה להמריא אנכית באמצעות מנגנון קפיץ, בדומה לזה המצוי בשעון.

לאחר טותו של ליאונרדו דה-וינצ'י, חלה הפוגה ארוכה בנסיונות לפתח כלי-טיס הממריא אנכית, ולמעשה התחדשו הנסיונות לפני פחות מחמישים שנה.

על הראשונים שבחלוצי ההליקופטר ניתן למנות את אטיין אמי שן הצרפתי, אשר הצליח להמריא אנכית בכלי-טיס, פרי תכנונו ב-1922 שנת.

אחד המעניינים שבראשוני בוני ההליקופטר היה חואן דה-לה-צ'ירי בה הספרדי. הכלי אותו תיכנן ובנה קרוי אוטוג'ירו. כלי זה היגו תערובת של מטוס והליקופטר, ש-זו הוא מכיל מדחף רגיל נוסף על המדחף האופקי כשל הליקופטר. טר, מדחף זה ממלא את מקום הכנפים והוא מקנה לאוטוג'ירו את כוח העילוי. את ההתקדמות האופקית מקנה לו המדחף הרגיל. את המראת הבכורה ביצע דה-לה-צ'ירי

נסיעתו של נשיא ארה"ב ריצ'רד ניקסון ב-21 בפברואר 1972 לפגישה ההיסטורית בפקין עם מאו טסה-טונג, כבר הונצחה בסידרת בוליי-דואר. הראשונות בתחום זה מגיעה הפעם לרפובליקת גיניאה שבאפריקה שהנפיקה סדרת-בולים וגליון זוטא — „קודש“ לניקסון-מאו והיחסים בין שתי המעצמות. דיוקנות שני המנהיגים מר-

פיעים זה ליד זה ובנפרד. מובן, שכדי להרבות עניין בבולים אלה הוסיפו המתכננים גם תמונות ספורט שיישעו להפצת הבולים. דבר זה נעשה בצורה מעניינת ביותר: הודפס גליון של ארבעה בולים צמודים זה לזה בניקוב. אחד מראה את מאו, אחד את ניקסון ורשניים מראים שני ספורטאי-טניס, על רקע הבית הלבן ופגודה סינית.

ש"מ, אירופה, צלב-אדום ודואר אויר.

בין בולי אישים מצויים בולים לכבוד מייזנר, אדמירל גרהם, תי אופיל גוטייה, אריסטיד ברז'ס, לואי בלריו, אדוארד בלין ונפול' יון. כן יופיעו שני הרופאים ד"ר גט וברוסיי, במסגרת בולים למען הצלב-האדום. מספר רב של בול לייזנרון צפוי לנו ב-1972, בכללם אולימפיאדת-הזרף, אולימפיאדת מינכן, אליפות עולמית באופניים, 200 שנה לגילוי איי קרוזה וקרן גלן, קונגרס בולאים, יום הבול, ועידת איגוד הדואר העולמי, 20 לארגון תורמי-הדם (של עובדי ה' דואר) ארגון הבריאות העולמי, לפחות ארבעה בוליי-גוף, שני בול לי אירופה, ארבעה בולי אמנות, הגנת הטבע, דגה, תיור, ועוד.

קנדה ב-1972

לעומת צרפת תהיה תכניתה של קנדה צנועה למדי. יופיע בה בול אליפות החלקה על הקרח, יום הבריאות העולמי, 300 שנה למייזני פרונטנה למושל ניו-פרנס, הקונגרס הגיאולוגי ה-24, הקונגרס הגיאוגרפי ה-22, הקונגרס הקרטוגרפי ה-6, מאה שנה למות קור' ליוס קריגהוף ו-קריסטמס.

בקניה — 15 צדפים

המשה-עשר צדפים שונים יופיעו בסידרה צבעונית מרהיבה, בת 15 ערכים, שנועדו להופיע ב-13 ב'

דצמבר בקניה. לכל צדף שם מד' על לטיני המופיע בגוף הבול. ה' בולים ישמשו כסידרה מן המנ' יין שתחליף את הסידרה הנמצאת עתה במהור.

שעון כתוב: „איים יידיותיים ש' הזמן מתחיל בהם“...

גיברלטר מבטלת שרות חובה

גיברלטר הנפיקה בול מיוחד עם סמל גדוד המתנדבים המקומיים ה' פועל במסגרת הצבא מאז המאה הקודמת. הגדוד פורק אומנם ב' 1919, אולם ב-1939 אורגן מחדש

להגנת המושבה, במלחמת העולם השנייה. עתה הוחלט בגיברלטר ל' בטל את חוק שרות החובה (ב-31 ביולי 1972) והגנת המושבה תופקד שוב בידי גדוד המתנדבים.

קבר כורש בבולים

קברו בן ה-2500 של כורש, מלך פרס הזכור לטובה, הופיע בכמה בולים של מספר מדינות, לרגל החגיגות הממלכתיות בפרס. בול כזה הופיע בבלגיה, טורקיה ומרי' קי ובוודאי בעוד מספר מדינות שיוציאו ב'רגע האחרון' בולים כאלה לכבוד כורש.

צרפת ב-1972

דואר-צרפת פירסם את לוח' ההגפקות שלו לשנת 1972 הכולל, כרגיל, בולייזנרון, בולייסעדה, אי

צורות שונות לבולי דואר

זה זמן רב לא עסקנו בבוליה של טונגה — הממלכה הפלפונ' סיה. למעשה אנו סוקרים בולי מדינה זו רק כאשר מופיעים שם בולים יוצאי דופן המעניינים לא רק את אספני בולי ארץ אקזוטית זו, שהם מעטים מאד אצלנו. י' אומנם טונגה היא אחד הספקים

הגדולים (רק סירה-ליאונה יכולה להתחרות בה) בהגפקת בולים יוצ' אי-דופן. הנה המנה האחרונה: 10 בולי ספורט גזורים כל אחת לפי תנוחה אחרת של ספורטאי (הבו' לים גזורים בדיוק לפי צורות ה' רגלים, הידיים, הראש וכו'); שלו

שה בולים גזורים בצורת כדורגל וארבעה בולים גזורים בצורת... שעון. לא טעינו — שעון! ולמה שעון? לדואר טונגה ויעצונו הס' בר מעניין: הזמן מתחיל בממל' כת טונגה... על הבולים דמויי

מכתבים למערכת

טרוצקי רק אחד

חיים הרמש מכפר-גליקסון הפנה את תשומת לבנו לבול סיני משנת 1953 שהופיע במסגרת סידרה במלאות 35 שנה למהפכת אוקטובר ולדעתו הבול מראה את לנין נואם בפטרבורג כשלידו מבחינים, כך הוא כותב, בסטלין וטרוצקי. הדברים נועדו לסתור את אשר כתבנו בעתון „דבר“ שאכן לא הופיעו כלל בולים לכבוד טרוצקי פרט לבול שהוצג במכירה הפומבית ושאינו מופיע בקטלוגים העולמיים ואולם הובא למכירה בתל-אביב. צר לי לאכזב את קוראנו, אולם אני עדיין בדעה שקיים רק בול טרוצקי מן הסידרה הרוסית הפדרטיבית. אשר לבול הסיני עליו הצביע חיים חרמש — כל הפרטים עליו נכונים, פרט לעובדה שהדיוקן ליד סטלין הוא של סברדלוב ולא של טרוצקי. זו תמננה ידועה שהופיעה גם בבול סובייטי (ראה תצלום).

בול טרוצקי וזינובייב / המשך מעמ' 14

במכירה פומבית שהיתה בתל-אביב הוצג בול סובייטי בלתי ידוע עם דיוקן טרוצקי. כפי שהוא מוכר לכל, משנות היינו המאוחרות ומציינים שהבול אומנם הופיע ב-1921/2. כאמור, הקטלוגים אינם מזכירים כל בול עם ראש טרוצקי וקשה, כמובן, לאמת זאת. לא מן הנמנע שהבול אומנם הופיע בהנפקה מקומית וזמנית, ברוסיה, אך במתכוון הוצא מהר מן המחזור בלי להשאיר כמעט שריד ממנו... בסידרה מופיע לנין, טרוצקי וזינובייב, גם הוא יהודי (אפפלבויים). אחותו היא הגברת ד"ר ורלינסקי מתל-אביב.

אקספרטים מציינים שהסידרה הופיעה מטעם הפדרציה הרוסית הסובייטית (בלי החלקים האסיאתיים) בתקופת האינפלציה הגדולה. זו גם הסיבה שהערכים על הבולים הם כה גבוהים.

באגודות

באגודת חיפה

ב-5 בדצמבר תתקיים הרצאתו של מר מאור רמתי על תערוכות בולים. כמו כן תקבע הוועדה להכנת האספה הכללית.

ב-12 בדצמבר תתקיים מסיבת חנוכה עם תוכנית אמנותית. ב-26 בדצמבר, בשעה 18.30 בערב תתקיים האספה השנתית. על סדר היום: בחירת יו"ר וזמ" כיר, דו"ח פעולות, בחירת וועד חדש, וזיכוח הצעות. כתובת האגודה: רח' הרצליה 24, ק"ב, חיפה.

באגודת הרכבתיים

ב-5 בדצמבר, בשעה 17.00 יתקיים מפגש של הב"י חוג „הרכבתיים“ באולם האגודה בחיפה. וועד החוג קבל מאגודת הרכבתיים בשוודיה כמות מצומצמת של מעטפות עם חותמות מיוחדות מתערוכת „סופרסילקס“ שהתקיימה שם בנושא רכבות. בתערוכה זו זכת מר א. רוטמן במדליית ארד. אספנים שיפנו אל הח' יוספון יוכלו לקבל את ארבע המעטפות במחיר 5 ל"י.

באגודת תל-אביב

פעולות באגודת התל-אביבית, רח' הס 6 מתקיימות בערבי יום ב' ויום ה' בשבוע. ערב מיוחד הוקדש באחרונה למעייית „הבולים המתוקנות“. (ראה רשימת העורך בעמ' 3).

זה לעומת זה

הכל יודעים לספר על אדיבותם של הבריטים ורק מעטים לומדים מהם.

אספן ישראלי שטח לפנינו ספר שמן הראוי שהדיו יגיעו לדואר ישראל.

המדובר במכתב שהגיע אליו כשהבול לא הוחתם ואולם הדואר מצא לנכון לבטל את ערכו של הבול על-ידי מתיחת שני קווים עליו. בעל המכתב נזעם, שכן המדובר במכתב שנשלח על-ידי ידיד בכונה לזכות בחותמת על-גבי הבול המסויים. הוא שלח את המכתב למנהל הדואר והשמיע לפניו את קובלנותו. תו, תשובתו של מנהל הדואר היתה קצרה: מצטער מאד: לדואר יש הוראה לבטל ערכו של כל בול שלא הוחתם כמקובל בשעת המיון. (על-ידי מחיפה בדין).

כעבור זמן מה קיבל אותו אספן מכתב בולאי מאנגליה וגם הפעם היה עליו בול אחד שנמתח קו בדיו במקום חותמת דואר. במקרה זה שלח האספן את המכתב למשרד-הדואר הבריטי בצירוף קובלנה. דואר בריטניה לא השהה את תשובתו שכללה התנצ' לות אדיבה ביותר, בצירוף מעטפה בולאית חדשה התומה כדת וכדין עם הוראה לבטל מוקדם כפי שהיה על-גבי המעטפה המקורית. אכן, יש מה ללמוד מן הגויים...

איספו בולי ישראל

בולים חדשים:

בולי „מנוף הארץ“ (חלק ב') ובולי חינוך (ראה עמ' 4)

יום ההופעה: י"ז בטבת תשל"ב, 4-1-1972

השירות הבולאי

ירושלים, תל-אביב-יפו, חיפה, טבריה,
נתניה, באר-שבע, פ"ת, לוד ובבתי דואר.

הבא לביתך תחביב
אמיתי — היה מנוי
בשירות הבולאי